

Säädösten sujuvoittamisen kärkihanke:

KOOSTE VUODEN 2018 TULOKSISTA

TULOKSET PÄHKINÄNKUORESSA VUONNA 2018

- *Kansalaisten arkea helpotettiin:* Huoneistotietojärjestelmä perustettiin helpottamaan kaupankäyntiä. Tiedonhallintaa julkisissa palveluissa sujuvoitettiin. Valinnanvapautta nimiasioissa lisättiin. Rahankeräysluvan hakemusmenettelyä kevennettiin. Otettiin käyttöön perhekeskusmalli ja ikääntyneiden henkilöiden asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalli. Mobiiliajokortti mahdollistettiin. Joustavoitettiin ja helpotettiin korkeakoulutukseen hakeutumista. Opiskelijoiden siirtymistä korkeakoulun sisällä helpotettiin. Kevennettiin väestönsuojien rakentamiskustannuksia ja väestönsuojarakentamiseen liittyvää hallintomenettelyä.
- *Yritysten toimintaedellytyksiä parannettiin:* Ympäristöllisten lupien yhden luukun menettely kehitettiin. Luotiin uusi ympäristölupamenettelyn korvaava ilmoitusmenettely. Tulorekisterillä yksinkertaistettiin palkkatietojen ilmoittamista. Työaikalaki uudistettiin. Liikennepalvelulaki mahdollisti kuljetusten yhdistämisen. Perustettiin uusi liikenteenohjausyhtiö. Yksityisten osakeyhtiöiden osakepääomavaatimus poistettiin. Konkurssimenettelyn toimivuutta parannettiin. Nuohouspalvelujen tarjoamista vapautettiin. Otettiin käyttöön start up-yrityksien oma oleskelulupatyyppe.
- *Hallintoa kevennettiin:* Oikeudenkäyntiä hallintoasioissa koskeva yleislaki uudistettiin. Konsulipalvelulakia ja ulkomaalaislakia sujuvoitettiin. Virastorakennetta uudistettiin (perustettiin mm. Ruokavirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto). Selkeytettiin ulkomaille lähtevien ja sieltä palaavien asumisperusteista sosiaaliturvaa.
- *Maa- ja elintarviketalous:* Elintarvikealan toimijoiden ja valvontaviranomaisten taakka kevennettiin elintarviketurvallisuutta vaarantamatta. Aktiiviviljelijämäärittystä helpotettiin ja valvontaa kehitettiin.
- *Lainsäädäntökulttuurin kehittäminen:* Käynnistettiin Yksi yhdestä – periaatteen kokeilu.

1. SÄÄDÖSTEN SUJUVOITTAMISEN TAVOITTEET

Säädösten sujuvoittamisen kärkihanke on osa pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmaa¹.

Säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeen tavoitteet on määritetty hallituksen toimintasuunnitelmassa², jonka mukaan tavoitteena on mahdollistava sääntely, turhien normien purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen. Helpotetaan kansalaisten arkea, parannetaan kilpailukykyä, edistetään markkinoillepääsyä ja digitalisaatiota.

Hallituksen loppukauden tavoitteet on linjattu kehysriihessä huhtikuussa 2017³. Kehysriihessä huhtikuussa 2018 sovittiin vielä noin 50 uudesta norminpurku- ja toimintatapojen uudistamishankkeesta.

2. SÄÄDÖSTEN SUJUVOITTAMISEN ORGANISOINTI

a) Lainsäädännön arviointineuvosto

Lainsäädännön arviointineuvosto asetettiin 14.4.2016 valtioneuvoston yleisistunnossa toimikaudeksi 15.4.2016 – 14.4.2019.

Valtioneuvoston kanslian yhteydessä toimivan itsenäisen ja riippumattoman arviointineuvoston puheenjohtajana vuonna 2018 toimi oikeustieteen kandidaatti Leila Kostiainen. Neuvoston jäseninä toimivat vanhempi neuvonantaja Bo Harald, professori Ari Hyytinen, professori Eva Liljebloom, professori Tuula Linna, varatoimitusjohtaja Leena Linnainmaa (varapuheenjohtaja), oikeustieteen tohtori, dosentti Kalle Määttä, professori Jyrki Tala (varapuheenjohtaja) ja oikeustieteen kandidaatti Rauno Vanhanen.

Lainsäädännön arviointineuvosto antoi vuonna 2018 yhteensä 24 lausuntoa hallituksen esityksistä, lausunnon yksi yhdestä hankkeesta sekä kolme lausuntoa eduskunnan valiokunnille. Lainsäädännön arviointineuvoston keskeisenä tehtävänä on antaa lausuntoja hallituksen esityksistä ja niiden vaikutusarvioinneista. Arvioinnit ovat keskittyneet taloudellisiin vaikutusarvioihin, mutta myös muita vaikutusalueita on arvioitu. Arviointineuvoston tavoitteena on lisätä lainvalmistelun ja erityisesti hallituksen esitysten vaikutusarviointien laatua. Lisäksi pyritään kehittämään yleistä lainvalmistelukulttuuria.

b) Säädösten sujuvoittamisen toimeenpanoryhmä

Hallituksen toimintasuunnitelmassa on mainittu säädösten perkaaminen ja purkaminen suoritettavaksi säädösten sujuvoittamisen toimeenpanoryhmän välityksellä. Toimeenpanoryhmä asetettiin 24.9.2015 toimikaudeksi 1.10.2015 – 31.3.2019. Toimeenpanoryhmän puheenjohtajana toimii valtiosihteeri Jari Partanen.

Toimeenpanoryhmä kokoontui vuonna 2018 yhteensä 13 kertaa. Toimeenpanoryhmä seurasi ja vaikutti kärkihankkeen toteuttamiseen eri ministeriöissä. Ryhmässä keskusteltiin työn edistymisestä sekä eri aihekokonaisuuksista kuten maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksesta, brexitistä, kansalaisyhteiskunnasta ja vapaaehtoistoiminnasta, yksi yhdestä –periaatteesta, sanastotyöstä, lupa- ja pätevyyskorteista, tietopolitiikasta, julkisen hallinnon tiedonhallinnasta ja kärkihankkeen arvioinnista. Toimeenpanoryhmä raportoi ministereille kaksi kertaa norminpurun tuloksista (kesä- ja joulukuussa 2018).

Tammikuussa 2017 perustetut kolme alatyöryhmää, jotka käsittelivät elinkeinotoimintaan, yrittäjyyteen ja kilpailukykyyn liittyviä asioita, digitalisaatiota sekä kansalaisyhteiskuntaa ja vapaaehtoistoimintaa, raportoivat toimeenpanoryhmälle ja saivat työnsä päätökseen vuoden 2018 aikana.

---

¹ Hallituksen strateginen ohjelma, 29.5.2015

² Toimintasuunnitelma strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi 2015 – 2009, Päivitys 2016, 14.4.2016

³ Ratkaisujen Suomi: Puolivälin tarkistus. Hallituksen toimintasuunnitelma vuosille 2017 – 2019. Hallituksen julkaisusarja 5/2017.

c) Useita norminpurkuhankkeita toteutettiin ja lukuisia saatettiin vireille

Kärkihankkeen johdosta toteutetaan yli 250 norminpurkuhanketta tai säädösten uudistushanketta kaikilla eri hallinnonaloilla. Tämän asiakirjan seuraavassa osiossa mainitaan merkittävimpiä vuonna 2018 toteutuneita tai edistyneitä hankkeita.

3. SÄÄDÖSTEN SUJUVOITTAMINEN HANKETASOLLA

Tässä kappaleessa on esitetty *vuoden 2018 merkittävimmät lainsäädäntö- ja muut hankkeet*, joiden tarkoituksena on ollut säännösten sujuvoittaminen. Jaottelu on laadittu pääasiallisen hyötyjän eli kansalaisen, yrityksen tai hallinnon perusteella. Osa hankkeista on alkanut jo ennen vuotta 2018 tai tulee saamaan päätöksensä vuoden 2018 päättymisen jälkeen, kuitenkin olennaisin norminpurkutyö on suoritettu kaikkien seuraavien hankkeiden kohdalla tarkasteluvuoden aikana.

KANSALAISTEN ARKEA HELPOTTAVA NORMINPURKU

Työelämä

HE laiksi työttömyysturvalain (1290/2002) muuttamisesta (STM, HE 220/2018): Esityksen tavoitteena on muuttaa työttömyysturvalain 4 luvussa olevien työttömyysetuuden sovittelua koskevia säännöksiä niin, että säännökset tukisivat osittaista työllistymistä ja lyhytkestoisen työn vastaanottamista ja näin vähennettäisiin työn vastaanottamiseen liittyviksi koettuja hallinnollisia ja taloudellisia loukkuja. Lisäksi tavoitteena on, että muutokset parantaisivat kansallisen tulorekisterin tietosisällön käytettävyyttä soviteltua työttömyysetuutta maksettaessa.

HE laiksi työttömyysturvalain (1290/2002) muuttamisesta (STM, HE 236/2018 vp): Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lainsäädäntöä niin, että perheen yrityksessä työskentelevä henkilö, jolla ei ole omistusosuutta yrityksessä, määriteltäisiin työttömyysturvalaissa jatkossa palkansaajaksi. Muutoksen myötä tällaisen henkilön oikeus ansiopäivärahaan määräytyisi pääsääntöisesti vastaavalla tavalla kuin palkansaajalla.

Edustustojen virkamiesten puolisoiden työnteon helpotuksia (UM, HE 229/2018 vp): Sopimus Kolumbian ja Perun kanssa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisissä järjestöissä toimivan edustuston työntekijän perheenjäsenen ansiotyön tekemisestä. Sopimuksella poistetaan esteitä edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten työnteolta niissä vastaanottajavaltioissa, joissa työnteon edellytyksenä on valtiosopimus. Sopimus helpottaa vastaavasti Suomessa olevien vieraiden valtioiden edustustojen henkilökunnan perheenjäsenten työskentelyä.

Ulosottoon liittyviä työllistymisen kannustinloukkuja puretaan (OM, HE 150/2017 vp, EV 177/2017 vp, L 60/2018, tullut voimaan 1.2.2018): On selvitetty eri vaihtoehtoja ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkamiseksi ja laadittu ehdotus siihen parhaiten soveltuvasta ratkaisusta.

Hallinnollinen taakka ja lupamenettelyt

Fimean lääkkeiden haittavaikutusten raportointi- ja hallinnointijärjestelmä. Kansalainen voi tehdä lääkkeen haittavaikutusilmoituksen nykyistä helpommin sähköisesti. Järjestelmä otetaan käyttöön huhtikuussa 2019.

Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa –kärkihanke. Sosiaali- ja terveysministeriön kärkihanke-rahoituksella ja ministeriön ohjauksessa on kehitetty asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallia (KAAPO) sekä omais- ja perhehoidon keskuksia. KAAPO-toimintamalli tarkoittaa palvelukokonaisuutta, joka sisältää kootusti ikääntyneiden henkilöiden tarvitsemat sosiaali- ja terveyspalvelut, hyvinvoinnin edistämisen palvelut sekä asumiseen ja muuhun infraan liittyvät palvelut. KAAPO sisältää ns. yhden luukun toimintana neuvonnan, ohjauksen, palvelutarpeen arvioinnin ja päätökset sekä koordinaation ja

palveluiden toteutumisen seurannan. Kaikkiin maakuntiin perustetaan myös omais- ja perhehoidon keskuksia, joihin kootaan omais- ja perhehoitoa tukevia palveluita tavoitteena helpottaa palveluiden saatavuutta ja tukea palveluiden kehittämistä. Sähköisten palvelujen ja tietojärjestelmien kehittäminen on keskeistä kuvatussa kehittämistoiminnassa.

Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) –muutosohjelma. Osana ohjelmaa koko Suomeen luodaan perhekeskustoimintamalli, joka toteutetaan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksella ja ministeriön ohjauksessa. Perhekeskus verkostoi lasten ja perheiden matalan kynnyksen palvelut siten, että ne muodostavat asiakaslähtöisen integroidun kokonaisuuden ja ovat nykyistä helpommin perheiden saavutettavissa. Osana perhekeskusmallia kehitetään myös sähköisten palveluiden kokonaisuutta.

Nimilainsäädännön uudistaminen (OM, HE 104/2017 vp, L 946/2017, voimaan 1.1.2019): Lailla joustavoitetaan ja nopeutetaan nimiasioiden käsittelyä ja lisätään valinnanvapautta nimiasioissa. Merkittävimpiä normien purkamiseen tähtäviä muutoksia ovat muun muassa nimiasioiden sähköinen käsittely, nimilautakuntamenettelyn supistaminen, nimiasioiden Virallisessa lehdessä kuuluttamisesta luopuminen sekä aiempaa selkeämpi jako ilmoitus- ja hakemusasioihin. Näillä muutoksilla pyritään ennen kaikkea lyhyempiin käsittelyaikoihin ja helpompaan tapaan asioida nimiä koskevissa asioissa. Lisäksi aiempaa yksinkertaisemmalla säätelyllä lisätään normien ymmärrettävyyttä, tehostetaan viranomaistoimintaa ja varmistetaan lain soveltamisen yhtenäisyys.

Laki huoneistotietojärjestelmästä (MMM, HE 127/2018 vp): Vuoden 2019 alusta asunto-osakeyhtiöt perustetaan sähköisinä ja toukokuussa vanhoja asunto-osakekirjoja ryhdytään muuttamaan sähköiseen muotoon. Asunto-osakekirja ei voi enää joutua hukkaan.

Varhaiskasvatustalaki (OKM, 540/2018 vp): Helppotettu viestintää muun muassa kodin ja varhaiskasvatuksen järjestäjän välillä. Mahdollistettu samojen tiedonvälitysjärjestelmien käyttöön ottamisen sekä kouluissa että päiväkodeissa ja useiden asioiden käsittelyn tavallisella sähköpostilla. (Aikaisemmin ovat tiedot lähtökohtaisesti olleet sosiaalihuollon palveluina salassa pidettäviä).

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ylioppilastutkinnosta ja lukiolain 1 ja 6 §:n muuttamisesta (OKM, HE 235/2018 vp): Ylioppilastutkintoon ilmoittautumiseen ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviä menettelytapoja kevennettäisiin. Kokeiden uusimisrajoitukset poistetaan.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (OKM, HE 152/2018 vp): Jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien tarjoamista ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tehtävänä vahvistettaisiin. Joustavoitettaisiin ja helpotettaisiin korkeakoulutukseen hakeutumista. Korkeakoulujen yhteishaun ja erillisvalinnan käyttöaloja selvennettäisiin ja lakeihin ehdotetaan lisättäviksi säännökset joustavammista hakumenettelyistä erillisvalinnoissa. Opiskelijoiden siirtymistä korkeakoulun sisällä helpotettaisiin joustavoittamalla siirto-opiskelijoiden hakumenettelyä koskevia säännöksiä. Tutkintoon johtavaa tilauskoulutusmahdollisuutta laajennettaisiin. Jatkossa siihen voisivat osallistua myös Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvan valtion kansalaiset ja näihin rinnastettavat, mukaan luettuna suomalaiset. Korkeakoulu ei perisi tilauskoulutusta järjestäessään maksuja opiskelijalta, vaan koulutuksen maksaisi jatkossakin kokonaisuudessaan tilaaja. Vähennettäisiin hallintotyön määrää. Korkeakouluille myönnettävät hankerahoitukset siirrettäisiin valtionavustuslain piiristä yliopistolain ja ammattikorkeakoululain mukaiseen rahoitusjärjestelmään.

Lukiolaki (OKM, 714/2018 vp): Ympärivuotisen haun mahdollisuus lukioon.

Korkeakoulujen siirtyminen pääsykoevalintojen lisäksi myös todistusvalintoihin.

Väestönsuojien rakentamiskustannusten ja väestönsuojarakentamisen byrokratian keventäminen (SM, HE 18/2018 vp): Kevennetään väestönsuojien rakentamiskustannuksia ja väestönsuojarakentamiseen liittyvää byrokratiaa. Väestönsuoja luettaisiin kerrosalan ulkopuolelle, mikä kompensoi väestönsuojan rakentamiskustannuksia markkinaehtoisesti tuotetussa asuinrakennuksessa. Väestönsuojien rakentamiskustannuksia ehdotetaan vähennettäväksi vapauttamalla tietyt rakennustyytit suojarakentamisvelvollisuudesta ja helpottamalla mahdollisuuksia rakentaa yhteisiä väestönsuojia. Väestönsuojan rakentamisvelvoite ehdotetaan poistettavaksi tietyistä kevytrakenteisista rakennuksista. Väestönsuojarakentamiseen liittyvää byrokratiaa ehdotetaan kevennettäväksi siirtämällä poikkeuslupia koskeva päätöksenteko rakennusluvan myöntävälle viranomaisille. Väestönsuojelua koskevat säännökset tulisivat voimaan 1.1.2019.

Kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain muutos (YM, HE 118/2018 vp L 892/2018, voimaan 1.1.2019): Jatketaan aiemmin lainmuutoksella kunnille siirrettyä poikkeamistoimivalta-kokeilua.

Maankäyttö- ja rakennuslain 57 a §:n kumoaminen (YM, HE 79/2018 vp, L 873/2018, voimaan 1.1.2019): Lainmuutos antaa kuluttajille mahdollisuuden valita itselleen sopiva lämmitystapa.

Liikenne

Kevytautot (LVM, HE laeiksi ajoneuvolain ja ajokorttilain muuttamisesta; HE 173/2018 vp; voimaan marras-kuussa 2019): mahdollistetaan nopeusrajoitettujen (enintään 60 km/h) henkilöautojen käyttö nuorille. Toimisi mopoautojen rinnalla tai niiden korvikkeena.

Mobiiliajokortti (LVM, HE ajokorttilain 32 ja 61 §:n muuttamisesta HE 186/2018): Mahdollistetaan ajo-oikeuden osoittaminen Manner-Suomessa myös sähköisesti (mobiiliajokortti). Tunnustettaisiin Färsaarilla ja Grönlannissa myönnetty ajokortit rajoitetusti.

Ajoneuvolain muutos (LVM, maastoajoneuvosäännösten ajantasaistaminen; HE 185/2018 vp): muutoksella mahdollistetaan suurempien moottorikelkkojen salliminen rajatuille reiteille.

Yksityistielain kokonaisuudistus (LVM, HE 147/2017 vp ja HE 11/2018 vp; laki 560/2018 sekä valtioneuvoston asetus yksityisteistä 1069/2018; voimaan 1.1.2019): Kumotaan aikaisempi laki. Selkeytetään säännöksiä ja vähennetään hallinnollista taakkaa (kunnalliset tielautakunnat lakkautetaan). Uudistua antaa laajempaa toimivaltaa tiekunnille sopia toiminnastaan sääntöjensä puitteissa. Yksityisteiden omistajien asema paranee ja selkeytyy.

Tieliikennelain kokonaisuudistus (LVM, HE 180/2017 vp; laki 729/2018; voimaan 1.6.2020): tieliikenteen käyttäytymistä koskeva lainsäädäntö on koottu kokonaisuudeksi. Selkeytetään liikennesääntöjä sekä seuraamuksia, edistetään liikenneturvallisuutta, liikenteen sujuvuutta, tienkäyttäjien yhdenvertaisuutta sekä auto- maatiota ja ympäristönsuojelua. On vahva norminpurkuhanke.

Vesiliikennelain kokonaisuudistus (LVM, HE 197/2018 vp; voimaan 1.6.2020): vesiliikenteen kansalliset liikennesäännöt ja veneilijän käyttäytymisen sääntely ml. päällikkösääntely, vuokravenesääntely ja automaatio sekä viranomaisten toimivallan selkeyttäminen.

Yhdistys- ja vapaaehtoistoiminta

Rahankeräyslain uudistaminen (SM, HE 214/2018 vp): Rahankeräyslupan hakemusmenettelyä kevennettäisiin huomattavasti nykyisestä. Varsinainen rahankeräyslupa myönnettäisiin aina toistaiseksi voimassa olevana. Menettelyyn kuuluisi Poliisihallitukselle annettava vuosi-ilmoitus ja vuosisuunnitelma. Kolmannen sektorin toimintamahdollisuuksia järjestää keräyksiä lisättäisiin ottamalla käyttöön ilmoitusmenettely pienkeräyksissä. Pienkeräys voitaisiin aloittaa viimeistään viiden arkipäivän kuluttua ilmoituksen tekemisestä Poliisihallitukselle.

Vapaaehtoistoiminnan sääntelyn ja verotuksen yksinkertaistaminen (VM): Verohallinto julkaisi vuonna 2017 järjestökentän toiveesta ohjeen ”Yleishyödyllisten yhteisöjen ja julkisyhteisöjen vapaaehtoistoiminnan ennakkoperintäkysymykset”. Ohje on ensimmäinen yleishyödyllisten yhteisöjen, julkisyhteisöjen ja muiden vapaaehtoistyötä tekevien järjestöjen ennakkoperintäkysymyksiä koskeva kattava ohje. Myös vapaaehtoistyöntekijöille maksettavien kilometrikorvausten enimmäismäärää esitetään muutettavaksi. Enimmäismäärää korotettaisiin nykyisestä 2 000 eurosta 3 000 euroon kalenterivuodessa. Samalla verovapaiden matkakustannusten korvausten soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös muun muassa valtiolta, kunnalta tai seurakunnalta saatuja matkakustannusten korvauksia. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2019 alusta.

YRITYSTEN TOIMINTAEDELLYTYKSIÄ SEKÄ KILPAILUKYKYÄ PARANTAVA SÄÄDÖSTEN SUJUVOITTAMINEN JA NORMINPURKU

Digitalisaatio, lupamenettelyiden ja hallinnollisen taakan keventäminen

Työsuojeluviranomainen (aluehallintovirastot) on laajentanut sähköisen asiointin palveluaan työnantajille. Rakennustyön ennakkoilmoituksen sekä asbestipurkutyön ennakkoilmoituksen on voinut maaliskuusta 2018 alkaen täyttää sähköisesti verkkolomakkeella. Ilmoituksen tiedot siirtyvät työsuojeluviranomaisen sähköiseen valvontatietojärjestelmään.

Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta (MMM, HE 3/2018 vp, L 207/2018): Helpotettiin pienteurastamojen luokitteluvollisuutta.

Laki Euroopan unionin suorista tuista annetun lain muuttamisesta ja laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta (MMM, HE 196/2018 vp): EU-lainsäädännön muutos mahdollistaa jäsenvaltiolle olla soveltamatta suorien tukien perusasetuksen 1307/2013 9 artiklan 2 kohtaa, eli aktiiviviljelijän kieltolistaa, jonka soveltaminen on ollut erittäin kuormittavaa viljelijöille ja hallinnolle. Lakia muutettiin, että aktiiviviljelijän tarkastelu yksinkertaistuu.

Elintarvikelain kokonaisuudistus (MMM, HE 262/2018 vp, tarkoitus saattaa voimaan samaan aikaan maa-kuntaudistuksen kanssa). Elintarvikealan toimijoiden ja valvontaviranomaisten taakka kevenee elintarvike-turvallisuutta vaarantamatta.

VNa eläinten hyvinvointikorvauksesta ja MMA eläinten hyvinvointikorvauksesta (MMM): Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteitä yksinkertaistettiin poistamalla sellaisia vaatimuksia, jotka eivät ole suoraan maksettavan korvaustason perusteena tai jotka ovat jo muutoin normaalia hyvää eläinten hoitokäytäntöä. Muutoksilla selkeytettiin ja yksinkertaistettiin eläinten hyvinvointikorvauksen ehtoja ja siten kevennettiin järjestelmän toteutusta.

VNa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun asetuksen liitteen muuttamisesta (MMM, VNa 454/2018): Mahdollistettiin maatalouden rakennetukia vastaavan korkotukilainoituksen myöntäminen, mikä yhtenäisti ja yksinkertaisti lainaan liittyviä menettelyjä pankeissa, hallinnossa ja elinkeinonharjoittajille.

Konkurssilainsäädännön uudistaminen (OM, 1. vaihe: HE 12/2017 vp, EV 40/2017 vp, L 364-370, voimaantulo osittain 26.6.2017 ja osittain 26.6.2018 ja 2. vaihe: HE 221/2018 vp): Ensimmäisessä vaiheessa on valmisteltu uudelleenlaaditun maksukyvyttömyysasetuksen edellyttämät muutokset lainsäädäntöön. Toisessa vaiheessa tavoitteena on mm. yksinkertaistaa, nopeuttaa ja digitalisoida konkurssimenettelyä sekä parantaa konkurssimenettelyn toimivuutta muutoin.

Yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimuksen poistaminen (OM, HE 238/2018, muutoksen tarkoitus tulla voimaan ensi heinäkuussa): Yksityisiltä osakeyhtiöiltä poistettaisiin 2 500 euron vähimmäispääomavaatimus.

HE laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (TEM, 144/2018): Sähkömarkkinalaki (datahub) edistää kilpailua sähkömarkkinalla ja madaltaa kynnystä uusille yrityksille. Kustannus-hyötyanalyysin perusteella sääntelyratkaisu tulee olemaan sähkömarkkinoilla toimiville yrityksille edullisempi kuin nykyisen tietojenvaihtomallin kehittäminen.

Ympäristönsuojelulain ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muutokset (YM, HE 95 /2018 vp, lait 881-882/2018, voimaan 15.11.2018): Mahdollistetaan tuotantoeläinten lannan käyttäminen polttoaineena aikaisempaa lievemmillä ympäristönsuojeluvaatimuksilla, lisänä toimeenpano-ohje.

YVA-lainhankeluettelon uudistaminen (YM, HE 102/2018 vp): Ajantasaistetaan YVA-velvollisuutta koskeva lain 1 liite.

Jätelain muutos I (YM, HE195/2017 vp, L 445/2018 voimaan 1.1.2019): Yhdyskuntajätehuollon vastuunjako muutetaan ja yhteensovitetään jätelaki ja hankintalaki.

Jätelain muutos II (YM, HE 248/2018 vp tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020): Luodaan jätteiden ja sivuvirtojen sähköinen markkinapaikka.

Ympäristönsuojelulain muuttaminen (YM, HE 94/2018 vp, hyväksytty eduskunnassa): Luodaan uusi ympäristölupamenettelyn korvaava ilmoitusmenettely.

Ympäristöllisten menettelyjen yhden luokun toteuttaminen (YM, HE 269/2018 tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021): Säädetään uusi laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain muutos (YM, HE 268/2018, tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020): Mahdollistetaan ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden käsittely sähköisesti.

VN:n asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (YM, 843/2017, voimaan 1.1.2018)

VN:n asetus maa-ainesjätteiden hyödyntämisestä (YM, tarkoitus vahvistaa alkuvuodesta 2019)

Tulorekisterillä yksinkertaisempaan palkkatietojen ilmoitukseen (VM, HE 134/2017 vp, 1. vaihe käyttöön 1.1.2019, 2. vaihe 1.1.2020.): Työnantajat pystyvät jatkossa ilmoittamaan henkilöstönsä palkkatiedot yhdellä kertaa kaikille viranomaisille ja muille tahoille. Uudistuksen tavoitteena on vähentää työnantajien hallinnollista taakkaa yksinkertaistamalla ja reaaliaikaistamalla palkkatietojen ilmoittamista viranomaisille ja muille tietoja tarvitseville tahoille. Tulorekisteri mahdollistaa verovalvonnan reaaliaikaistumisen ja pidemmällä aikavälillä myös verotuksen nykyistä joustavamman valmistumisen.

Rahastoyhtiöiden kansallinen sääntely kevenee (VM, HE 22.11.2018, lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2019): Uuden sijoitusrahastolain tavoitteena on parantaa kotimaisten rahastoyhtiöiden ja vaihtoehtorahastojen hoitajien kustannustehokkuutta ja kansainvälistä kilpailukykyä. Puhtaasti kansallista sijoitusrahastosääntelyä karsitaan ja sijoitusrahastolain soveltamisalaa selkeytetään. Erikoissijoitusrahastojen sääntely siirtyy vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin. Esityksen tavoitteena on edistää suomalaisen sijoitusrahastotoiminnan kilpailukykyä säilymistä. Hallitus pitää tärkeänä, että kansainväliset sijoittajat kiinnostuvat suomalaisista sijoituskohteista ja investointeja pystytään sitä kautta ohjaamaan suomalaisiin yrityksiin. Siksi sijoitusrahastolain pitää vastata entistä paremmin muiden EU-maiden sääntelyä ja mahdollistaa tasavertainen kilpailu.

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta II-vaihe (LVM, HE 145/2017 vp; laki 301/2018; voimaan 1.7.2018): muutokseen on sisällytetty mukaan kaikki liikennemuodot (raide, meri ja ilmailu) sekä niitä koskevat koulutus- ja ammattipätevyysäännökset. Liikennetieto ja rekisterit kootaan yhteen rekisteriin (10 rekisteristä tulee yksi liikenneasioiden rekisteri, jonka käyttö ja tietojen luovutus on yhdenmukaistettu vastaamaan EU:n tietosuojasetusta).

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta III-vaihe (LVM, annettiin eduskunnalle syksyllä 2018, HE 157/2018 vp, voimaan keväällä 2019): esityksellä täydennetään liikenteen palveluista annetun lain kokonaisuutta ja toteutetaan hallitusohjelman tavoitetta digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön rakentamisesta sekä paremmasta sääntelystä. Muutokset koskevat tie-, meri- ja ilmaliiikennettä. Esityksellä asetetaan varautumisvelvoite suuremmille luvanvaraisen maantieliikenteen harjoittajille ja yhdenmukaistettuihin varautumista koskevia säännöksiä. Lain pykälänumerointi muutettaisiin juokseväksi.

Luotsauslain muutos (LVM, HE 225/2018 vp; voimaan keväällä 2019): Muutoksella mahdollistetaan kansallisesti etäluotsaus. Luotsi ei ole laivalla vaan luotsaus toteutettaisiin 'etänä'. Liikenne- ja viestintävirasto myöntäisi luvat etäluotsaukseen. Laivan kapteeni voisi aina halutessaan kieltäytyä etäluotsauksesta.

Maantielin muuttaminen (LVM, HE 45/2018 vp; laki liikennejärjestelmästä ja maanteista 572/2018; voimaan 1.8.2018): Esitys sisälsi ehdotuksen valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta (12-vuotinen suunnitelma), jota voitaisiin päivittää aina hallituskausittain tai toimintaympäristön muuttuessa. Lakiin sisällytettiin myös ehdotukset matkojen ja kuljetusten palvelutasosta ja maanteiden kunnossapidosta sekä tarkennukset maanteiden luokituksiin. Muutoksilla lisättiin myös maanteihin ja liikennejärjestelmään liittyvän tiedon hyödyntämistä. Yleis- ja tiesuunnitelmien hyväksyminen siirrettiin Liikennevirastosta Liikenteen turvallisuusviraston (vuoden 2019 alusta Liikenne- ja viestintäviraston) tehtäväksi.

Markkinoiden avaaminen ja kilpailukykyä edistäminen

Piirinuohousjärjestelmän ja nuohouspalvelujen hintasääntelyn loppuminen (SM, HE 64/2018 vp). Uudistetaan pelastuslain (379/2011) säännökset nuohouspalveluiden järjestämisestä. Alueen pelastustoimen velvoite huolehtia nuohous-palveluiden järjestämisestä poistetaan. Piirinuohoukseen liittynyt hintasääntely lopetetaan. Uudistuksessa otetaan huomioon haja-asutusalueiden erityispiirteet.

Kasvupalvelu-uudistus (HE 35, 93, 96 ja 266/2018 vp) kokoaa yhteen valtion tarjoamat yritys- ja työllisyyspalvelut. Kyseessä on sote- ja maakuntauudistukseen liittyvä palvelu-uudistus, jolla edistetään uutta yritys-toimintaa, yritysten kasvua, uudistumista ja kansainvälistymistä sekä vastataan työmarkkinoiden muutoksiin. Palvelujen asiakaslähtöisyyttä ja vaikuttavuutta halutaan vahvistaa. Kehittyneet digitaaliset palveluratkaisut ja markkinoiden hyödyntäminen palvelutuotannossa ovat uudistuksen tärkeimmät keinot parempien palvelujen rakentamisessa. Uudistuksen myötä vastuu palvelujen järjestämisestä siirtyisi perustettaville maakun-

nille Uuttamaata lukuun ottamatta. Uudenmaan kasvupalveluiden järjestämisvastuu osoitetaan kuntayhtymälle, jonka perustavat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen. Myös muilla Uudenmaan kunnilla on mahdollisuus liittyä kuntayhtymän jäseneksi. Kuntayhtymää koskee samat pelisäännöt kuin maakuntiakin. (HE 35/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alueiden kehittämistä ja kasvupalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 93/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta, yksityisistä työnvälityspalveluista sekä taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta, HE 96/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä, HE 266/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kasvupalveluvirastosta, kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä ja turvallisuuslainsäädännön 37 §:n muuttamisesta)

Neljä kahdenvälistä lentoliikennesopimusta (LVM, Suomi-Argentiina HE 106/2018 vp; Suomi-Kazakstan HE 115/2018 vp; Suomi-Bahama HE 183/2018 vp ja Suomi-Jamaika HE 184/2018 vp): Lentoliikennesopimukset edistävät lentoyhteyksien kehittämistä sekä markkinoillepääsyä.

Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttaminen osakeyhtiöksi (LVM, HE 34/2018 vp; laki 574/2018; voimaan 1.1.2019): Liikenneviraston vastuulla olevat meri-, tie- ja rautatieliikenteen ohjaustoiminnot ja niihin keskeisesti liittyvät suunnittelu-, tuki- ja hankintatoiminnot sekä tietojärjestelmien ja -infrastruktuurin yhtiöittämisellä luodaan liikenteen ohjauksen ja hallinnan yhtenäinen omistus- ja hallintamalli. Syksyllä 2018 perustettiin Traffic Management Finland Oy, joka aloittaa toimintansa vuoden alussa 2019 ja samalla muodostetaan valtion liikenteenohjauskonserni, johon liitetään Liikennevirastosta yhtiöitetty toiminnot sekä Air Navigation Services Finland Oy ja Finrail Oy.

Katsastustoiminnasta annetun lain muuttaminen (LVM, II-vaihe; HE 86/2018 vp; voimaan marraskuussa 2019): katsastustoiminta säilyisi edelleen luvanvaraisena, mutta nykyistä toimilupasääntelyä muutettaisiin siten, että katsastusluvat myönnettäisiin toimijakohtaisena, eikä toimipaikkakohtaisena kuten nykyisin. Lisäksi lupajaottelu eri katsastuslajien sekä kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastusten välillä poistuisi. Jatkossa yksi katsastuslupa oikeuttaisi suorittamaan kaikkia katsastuslajeja ja kaikkien ajoneuvoluokkien katsastuksia. Katsastusluvan haltijan olisi jatkossa tehtävä ilmoitus Liikenne ja viestintävirastolle kaikista katsastustoimipaikoista, joilla ne suorittavat katsastuksia; samassa ilmoituksessa olisi kuvattava myös katsastuspaikalla tarjottavat palvelut.

Työelämä ja kannusteet

HE eduskunnalle työaikalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (TEM, HE 158/2018 vp): Yritysten toimintaedellytyksiä parantaa mm. joustotyöajan mahdollistaminen, liukuvan työajan rajojen väljentäminen, ylityön enimmäismäärän korotus, yötyön osittainen vapauttaminen ja paikallisen sopimisen kentän laajentaminen.

HE laeiksi työsopimuslain 13 luvun 6 §:n, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 22 §:n ja valtion virkamieslain 32 §:n muuttamisesta (TEM, HE 189/2017 vp): Mahdollistetaan oppisopimuskoulutettavan ottaminen työpaikalle tilanteissa, joissa työpaikalla on lisätyötunteja haluvia osa-aikaisia työntekijöitä tai takaisinottovelvollisuuden piirissä olevia irtisanottuja. Työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään nykyisin, että päätoimisella opiskelijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen. Säännöstä sovelletaan riippumatta opintojen kestosta.

Päätoimisten opintojen ajalta voidaan maksaa työttömyysetuutta, jos kyse on työvoimakoulutuksesta taikka julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tai kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitetusta työttömyysetuudella tuetusta omaehtoisesta opiskelusta. Sekä opiskelun tukeminen että työvoimakoulutukseen pääseminen perustuvat työ- ja elinkeinotoimiston harkintaan.

Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi oikeus työttömyysetuuteen opintojen estämättä, jos opinnot kestävät yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta ja opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa. Työ- ja elinkeinotoimisto ei harkitsisi, onko työnhakijalla koulutustarvetta. Muutoksen tavoitteena on tukea ja sujuvoittaa työttömien mahdollisuuksia parantaa opiskelemalla työllistymisen ja yritystoiminnan aloittamisen edellytyksiä.

HALLINNON KEVENTÄMINEN SÄÄDÖKSIÄ SUJUVOITTAMALLA

Sääntelyn keventäminen

HE laiksi asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (STM, HE 188/2018 vp): Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa. Laissa säädettäisiin Kelan toimeenpanemien asumisperusteisten etuuslakien soveltamiseen liittyvistä seikoista henkilöiden muuttaessa Suomeen tai Suomesta. Suomeen työhön tulevien oikeus asumisperusteisiin etuuksiin määräytyisi ensisijaisesti työskentelyyn liittyvien edellytysten perusteella. Ehdotukseen sisältyy muutoksia ulkomailla oleskelun vaikutuksesta sosiaaliturvaan. Muutoksella tehostettaisiin Kelan toimintaa ja parannettaisiin etenkin ulkomaille lähtevien ja sieltä palaavien mahdollisuutta saada ajantasaista tietoa omasta tilanteestaan.

Kehitysyhteistyön toimintatapauudistus (UM): Kehityspolitiikan ja -yhteistyön toimintatapojen uudistaminen on yksi nykyisen hallituksen tavoitteista. Hanke kohdistuu kehitysyhteistyön strategisen johtamisen kehittämiseen, prosessien ja järjestelmien tehostamiseen ja henkilöstöresurssien tarkoituksenmukaiseen käyttöön ja kohdentamiseen. Hankkeella pyritään varmistamaan mm. kehitysyhteistyöinstrumenttien ja -kanavien rakenteen selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen. Toimintatapojen yksinkertaistaminen palvelee virkamiestyön lisäksi kehitysyhteistyötä toimeenpanevia kehitysyhteistyökumppaneita, joita ovat mm. kansalaisjärjestöt, kansainväliset järjestöt ja yritykset.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konsulipalvelulain muuttamisesta (UM, HE 216/2018 vp): Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa konsulipalveluita koskevia toimintatapoja ja keventää niihin liittyviä hallinnollisia menettelyjä. Esityksessä ehdotetaan, että virka-asemaan tai ulkoministeriön antamaan valtuutukseen perustuvasta oikeudesta suorittaa notaarintehtäviä luovutettiin ja notaarintehtäviä voisi edustuston toimipirissä suorittaa edustuston päällikkö sekä hänen määräämänsä edustustossa palveleva henkilö. Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi konsulipalvelulaissa oleva sääntely jäämistöasioiden hoitamisesta ulkoministeriössä ja edustustoissa ja ehdotetaan rajattavaksi konsulipalvelulain mukainen henkilöä koskevan asiakirjan tai osoitetiedon hankkimista koskeva palvelu erityisiin syihin. Esityksessä ehdotetaan, että ulkoministeriöllä olisi mahdollisuus sopia tiettyjen konsulipalvelulaissa säädettyjen notaaripalveluiden antamisesta ulkoisen palveluntarjoajan suoritettavaksi. Konsulipalvelulakiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännökset siitä, että laillistamishakemusten vastaanottaminen ja välittäminen edustustolle laillistettavaksi voitaisiin ulkoistaa.

Arpajaislain muutosehdotus (SM, HE 213/2018 vp). Tavara-arpajaisten, bingon ja tavara-automaattien sekä eräiden muiden peliautomaattien ja -laitteiden lupamenettelyä kevennetään. Tavara-arpajaisluvan, enimmäispituus pidennettäisiin nykyisestä kuudesta kuukaudesta 12 kuukauteen, bingoluvan enimmäispituus pidennettäisiin nykyisestä kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen, tavaravoittoautomaattiluvan enimmäispituus pidennettäisiin nykyisestä yhdestä vuodesta kahteen vuoteen ja eräitä vanhempia peliautomaatteja -laitteita koskeva lupa voitaisiin myöntää nykyisen enintään yhden vuoden sijasta enintään kahdeksi vuodeksi.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittäminen (PLM, HE 254/2018): Vapaaehtoisten maanpuolustuksen asemaa vahvistetaan paikallispuolustuksessa. Lisäksi yksinkertaistetaan kansalaisten asiointia Puolustusvoimien kanssa ja vähennetään viranomaisten hallinnollisia tehtäviä.

Puolustusvoimien henkilötietolainsäädännön kokonaisuudistus (PLM, HE 13/2018): Tavoitteena on koota Puolustusvoimia koskevat tietosuojasäännökset yhteen lakiin, mikä mahdollistaa yhtenäisemmän ja siten helpommin sovellettavan ja ymmärrettävämmän tietosuojasäätelyn.

Lupamenettelyiden keventäminen ja digitalisaation edistäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) muuttamisesta (STM, HE 300/2018 vp): Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettua lakia muutetaan siten, että sosiaalihuollon arkisto liitetään valtakunnalliseen arkistoon. Esityksellä mahdollistetaan myös omien tietojen katselu. Muutoksilla sujuvoitetaan sähköisen lääkemääräyksen käyttöä.

Lääkelain sekä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttaminen (STM, HE 99/2018 vp, "Apteekki I") ja **lääkelain muuttaminen** (STM, HE 295/2018 vp, "Apteekki II"): Muutoksilla sujuvoitettaisiin apteekkitoimintaa eri tavoin. Uusia apteekkeja voisi perustaa nykyistä joustavammin, muutoksenhaakumenettelyä lyhennettäisiin ja apteekin vaihdostilanteita nopeutettaisiin. Avointen apteekkilupien ilmoitusmenettelyä yksinkertaistettaisiin ja ilmoitusten tietosisältöä parannettaisiin. Itsehoitolääkkeissä sallittaisiin hintakilpailu enimmäishintasäätelyn puitteissa apteekin omasta katteesta tinkien.

Laki kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta (MMM, HE 153/2018 vp). Automatisoidaan tuen myöntämiseen liittyviä päätöksiä nuoren metsän hoidon, taimikon varhaisoidon ja terveyslannoituksen osalta. Lisätään kustannustehokkuutta ja yhdenmukaistetaan hakemusten arviointia.

Laki lainajyvästöistä ja siemenrahastoista annetun lain kumoamisesta (MMM, HE 75/2018 vp, L 554/2018, voimaan 1.1.2019): Kumottiin vanhentunutta sääntelyä.

Oikeudenkäynneistä hallintoasioissa koskevan lainsäädännön säätäminen (OM, HE 29/2018 vp): Uusi laki selkeyttäisi ja nopeuttaisi valitusasioiden käsittelyä. Valituslupasäätely olisi pääsääntönä muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Ulkomaalaislain muutos (UM, HE 217/2018 vp): Viisumivelvollisen oikeusturvaa vahvistettaisiin keskittämällä oikaisuvaatimuksia koskeva juridinen asiantuntemus yhteen viranomaiseen eli ulkoministeriöön. Oikaisuvaatimuksen käsittelymaksua koskevalla uudistuksella pyrittäisiin niin ikään varmistamaan hyvä ja viivytyksetön oikeudenhoito. Oleskelulupaa koskevissa asioissa asianosainen voisi itse ottaa DNA-tutkimusta varten suun limakalvolta näytteen Maahanmuuttoviraston tai ulkoasiainhallinnon virkamiehen valvonnassa. Näytteenottoon ei enää näissä tilanteissa tarvittaisi terveydenhuollon ammattihenkilöä. Näytteenottoa ei enää säänneltäisi. Muutos koskisi sekä Suomessa että ulkomailla otettavia DNA-näytteitä.

Start up - ja erityisasiantuntijoiden oleskeluluvat, sormenjälkien ottamisesta luopuminen jatkolupavaiheessa (SM, L 121/2018): Ulkomaalaisia säädetään uudesta kasvuyrittäjän oleskelulupatyypistä ja sen myöntämisen edellytyksistä. Elinkeinonharjoittajan oleskelulupa muutettiin yrittäjän oleskeluluvaksi, mikä mahdollistaa sen, että oleskelulupa voidaan jatkossa myöntää muillekin yrittäjille kuin elinkeinon- tai ammatinharjoittajille, esimerkiksi osakeyhtiömuodossa toimivalle yrittäjälle, yritysmuodosta riippumatta. Lupamenettelyä sujuvoitettiin luopumalla pääsääntöisesti sormenjälkien ottamisesta jatkoluvan hakijoilta.

Automatisoitu päätöksenteko Maahanmuuttovirastossa (SM, HE 224/2018 vp): Esitys mahdollistaisi automaattiseen käsittelyyn perustuvan päätöksenteon soveltuviissa asiaryhmissä Maahanmuuttovirastossa. Pää-

tös olisi mahdollista tehdä menettelyssä, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn. Maahanmuuttovirasto on osana UMA-järjestelmän kehittämistä kehittänyt valmiutta automaattiseen päätöksentekoon. Automaattisen päätöksenteon keskeisenä tavoitteena on päätöksenteon tehostaminen. Automaattinen käsittely vapauttaisi resursseja harkintavaltaa sisältävien tapausten käsittelyyn, kun rutiiniluontoiset ja runsaasti henkilöresursseja sitovat tehtävät automatisoitaisiin. Asiakkaan näkökulmasta automatisointi sekä nopeuttaa asiankäsittelyä että luo puitteet yhdenmukaiselle ja yhdenvertaiselle käsittelylle.

HE laiksi perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (TEM, HE 206/2017, L 1.6.2018/411): Kevennetään perintätoiminnan lupamenettelyitä. Siirrytään viiden vuoden välein haettavasta lupamenettelystä pysyvään rekisteröitysmismenettelyyn. Tuo aluksi yrityksille kertakustannuksen, mutta pitkällä aikavälillä (arviolta 10 vuoden jälkeen yrityksen arvonmääritys huomioiden) tuo yrityksille säästöä.

Julkishallinnon verkkolaskutuksen vauhdittaminen (VM): Julkishallinnon verkkolaskujen nykymuotoista käsittelyä voidaan keventää automatisoinnilla ja robotiikalla. Tätä tavoitetta edistävän valtion uuden tilaustenhallinta- ja laskujenkierrätysjärjestelmän pilotointi on aloitettu toukokuussa 2018. Valtiovarainministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan 16.4.2014 annetun Euroopan unionin direktiivin 2014/55/EU sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa kansallista toimeenpanoa sekä tarkastelemaan muuta kansallista kehittämistä.

E-kuittien käyttöönotto (VM): Valtiokonttori on yhdessä Palkeiden kanssa käynnistänyt syksyllä 2017 kehittämissyhteistyön rakenteellisen e-kuitin käyttöönottamiseksi valtiolla. Rakenteellinen e-kuitti on osa kaikkia yhteiskunnan toimijoita koskevaa yleistä taloushallinnon informaation rakenteistamista ja digitalisointia. Tavoitteena on pilotoida rakenteellista e-kuittia vuoden 2019 kevään aikana Taxi Helsinki Oy:n kanssa.

Hallinnon uudistaminen

Rakenneuudistuksilla keveämpään hallintoon (VM, HE 14/2018 maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi): Esityksellä ehdotetaan perustettavaksi uusi monialainen, valtakunnallinen ja poikkihallinnollisesti toimiva Valtion lupa- ja valvontavirasto. Esityksellä toteutetaan myös ne erityislainsäädännön muutokset (lukuun ottamatta mm. sosiaali- ja terveydenhuoltoa, pelastustoimea, liikennetehtäviä sekä alueiden kehittämistä ja kasvupalveluja), joiden perusteella maakunnille siirretään tehtäviä kunnilta, kuntayhtymiltä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä aluehallintovirastoilta. Rakenneuudistukset: AVlen yhdistäminen, voimaan 1.1.2021 (HE 14/2018)

Digi- ja väestötietoviraston perustaminen (VM, HE 233/2018): Uuden viraston myötä kansalaiset voisivat jatkossa hoitaa helpommin kaikki samaan elämäntilanteeseen liittyvät asiat ja saada sujuvampaa, yhden luukun ajatukseen perustuvaa palvelua. Muutoksessa Väestörekisterikeskuksen, maistraattien ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävät yhdistettäisiin uudeksi kokonaisuudeksi, joka toimii useissa alueellisissa toimipisteissä. Virasto edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvaa tietojen saatavuutta ja tarjoaa palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin. Toiminnassa painottuvat erityisesti valtakunnalliset toimintatavat, yhtenäiset käytännöt ja digitaalisten toimintatapojen tuomat mahdollisuudet.

Laki Ruokavirastosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, Valtioneuvoston asetus Ruokavirastosta (MMM, HE 8/2018 vp, L 371/2018, VNa 420/2018, voimaan 1.1.2019): Yhtenäistettiin ja selkeytettiin hallinnon rakenteita, vahvistettiin toimialan kokonaisuhojausta ja poistettiin ohjauksen päällekkäisyyksiä. Muun muassa tietohallinnon palvelujen tuotantotapaa uudistamalla lisätiin tehokkuutta ja joustavuutta ja edistettiin toimialan digitalisaatiota.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistus ja asetukset (LVM, HE 61/2018 vp ja HE 104/2018 vp; voimaantulolaki 937/2018 tuli voimaan 27.11.2018 ja muut lait 1.1.2019; uudistus käynnistyy 1.1.2019): Uudistuksessa perustetaan uusi Liikenne- ja viestintävirasto, johon sisällytetään Liikenteen turvallisuusviraston ja Viestintäviraston tehtävät ja henkilöstö sekä tietyt tehtävät Liikennevirastosta. Liikennevirastosta siirtyy 73 HTV:tä uuteen virastoon. Liikenneviraston liikenteenohjaustoiminto yhtiöitetään valtion kokonaan omistamaksi erityistehtävayhtiöksi (virastosta siirtyy 180 HTV:tä yhtiöön). Jäljelle jäävä Liikennevirasto jatkaa väyläverkosta (tie-, rata- ja vesiväylät) vastaavana virastona.

4. LAINSÄÄDÄNTÖKULTTUURIN KEHITTÄMINEN

Yksi yhdestä -periaate

Yksi yhdestä – periaatteen kokeilu käynnistettiin syksyllä 2016. Kokeilu sovittiin vuodeksi 2017 työ- ja elinkeinoministeriöön (TEM) sekä maa- ja metsätalousministeriöön (MMM). Yksi yhdestä -periaate tarkoittaa hallinnolle asetettua velvoitetta korvata yrityksiin kohdistuvat, kansallisesta sääntelystä johtuvat suorat sääntelytaakan lisäyksen vastaavan arvioisella taakan keventämisellä toisessa yhteydessä.

TEMissä kehitettiin vuoden 2017 kokeiluhankkeen aikana Yksi yhdestä -laskentamalli ja -työkalu, joiden avulla yrityksiin kohdistuvaa suoraa sääntelytaakkaa voidaan arvioida yhdenmukaisesti ja vertailla erilaisia taakavaikutuksia keskenään euromääräisesti.

Syksyllä 2018 sovittiin, että Yksi yhdestä -kokeilua laajennetaan TEM:n ja MMM:n lisäksi joustavasti myös liikenne- ja viestintäministeriöön (LVM), ympäristöministeriöön (YM) ja oikeusministeriöön (OM) siten, että myös niissä tutustutaan Yksi yhdestä -periaatteeseen ja järjestetään siitä koulutusta. Kokeilun tulokset ja toimenpidesuosituksot raportoidaan helmikuun 2019 loppuun mennessä. Muut jatkotoimenpiteet jäävät seuraavan hallituksen määritettäväksi.

Yksi yhdestä -periaatetta on toistaiseksi sovellettu Suomessa laajamittaisesti ainoastaan työ- ja elinkeinoministeriössä vuosina 2017–2018. Joulukuuhun 2018 mennessä periaatetta on sovellettu kuuteen hallituksen esitykseen. Tuona aikana vuosittainen sääntelytaakka on kasvanut 350 000 eurolla. Periaatteen soveltamisen ulkopuolelle oli rajattu kolmikantaisesti valmisteltava lainsäädäntö, markkinoiden avaamiseen tähtäävä lainsäädäntö ja EU-velvoitteiden toteuttamiseksi tarvittava sääntely. Lisäksi suurimmalla osalla hallituksen esityksiä ei ollut lainkaan suoraa vaikutuksia yritysten sääntelytaakkaan.

Yksi yhdestä -kokeiluhankkeessa on alkuvaiheessa ollut kyse erityisesti lainsäädäntökulttuurin sekä siihen liittyvien työkalujen kehittämisestä. Keskeistä on ollut sääntelytaakan yhdenmukaisen arviointimallin, siihen liittyvien periaatteiden ja käytänteiden kehittäminen.

Hallituksen esitysten laatimisohjeiden uudistaminen

Oikeusministeriön asettama työryhmä on valmistellut ehdotuksen uusiksi hallituksen esitysten laatimisohjeiksi. Ohjeet sisältävät mallirakenteet ja –otsikot kolmenlaiselle hallituksen esitykselle: esitys, joka laaditaan yksinomaan kansallisista syistä, esitys, joka laaditaan EU-säädöksen täytäntöönpanemiseksi tai täydentämiseksi, ja esitys, joka koskee valtiosopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista. Mallirakentein ohjataan nykyistä lyhyempiin ja tiiviimpiin esityksiin. Uudet ohjeet on määrä ottaa käyttöön syksystä 2019.

Opas kokeilulakien valmistelun tueksi

Toimintatapojen uudistamista ja julkisen hallinnon kehittämistä varten on julkaistu uusi lainvalmisteluopas. Kokeilulakioppaaseen (<http://kokeiluohje.finlex.fi/>) on koottu ohjeita lainvalmistelijoille tilanteisiin, joissa kokeilun toimeenpano edellyttää erityisen kokeilulain säätämistä.

5. PAREMPAA SÄÄNTELYÄ MYÖS EU-TASOLLA

Suuri osa kansallisesta lainsäädännöstä on peräisin EU:sta. Suomi on jatkanut työtä EU-sääntelyn parantamiseksi ja lainsäädäntötyöhön liittyvien toimintatapojen uudistamiseksi EU-tasolla.

Euroopan komissio arvioi parhaillaan saavutettua edistystä koskien muun muassa EU-sääntelyn vaikutusten arviointia, sidosryhmien kuulemista sekä sääntelyn yksinkertaistamista edistävää REFIT-ohjelmaa. Keväällä 2019 valmistuva arvio luo osaltaan pohjaa jatkotyölle EU:n seuraavalla viisivuotiskaudella 2019-2024.

Suomi pitää tärkeänä kunnianhimoista jatkotyötä EU-sääntelyn parantamiseksi ja selkeyttämiseksi sekä sääntelystä aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi. EU-sääntelyn tulee edistää kilpailukykyä, kestävästä kasvua ja työllisyyttä, eurooppalaisten yritysten ja kansalaisten etuja sekä yhteisten arvojen toteutumista. Sen vaikutuksia, tarpeellisuutta ja hyväksyttävyyttä on arvioitava kaikissa vaiheissa, erityisesti kilpailukyvyn, pk-yritysten ja digitalisaation näkökulmasta. Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden kunnioittaminen on olennaista.

Suomi tukee REFIT-ohjelman jatkamista ja määrätietoista kehittämistä seuraavan komission kaudella.

Lisäksi jatkossakin on panostettava kansallisten täytäntöönpano- ja täydentämissäädösten selkeyteen, tehokkuuteen ja vaikuttavuuteen. EU-sääntelyn yksinkertaistamisen ja keventämisen tulee toteutua kaikilla tasoilla.